

2023-03-27 Nr. NV-680

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-23-325 TAIS-22-11817(2).		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ASMENS DUOMENŲ, TVARKOMŲ NUSIKALSTAMŲ VEIKŲ PREVENCIJOS, TYRIMO, ATSKLEIDIMO AR BAUDŽIAMOJO PERSEKIOJIMO UŽ JAS, BAUSMIŲ VYKDYMO ARBA NACIONALINIO SAUGUMO AR GYNYBOS TIKSLAIS, TEISINĖS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. XI-1336 1, 2, 7, 8, 26, 29, 34, 36, 37, 38 IR 39 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (toliau – Įstatymo projektas)		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne	<i>Krašto apsaugos ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☒ Nesvarstyta <i>Data iš kalendoriaus</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☐ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymas (toliau – Įstatymas) keičiamas siekiant suderinti nacionalinio ir tarptautinio teisinio reguliavimo, tvarkant asmens duomenis nacionalinio saugumo ir gynybos tikslais, klausimus; atvejus, kai tvarkomus nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais asmens duomenis būtina perduoti į trečiąsias valstybes ar tarptautinėms organizacijoms; nustatyti konkrečias įstatymines pareigos užtikrinti, kad perduodant tokius duomenis būtų užtikrinamas tinkamas jų apsaugos lygis; numatyti papildomus teisinius pagrindus perduoti tvarkomus asmens duomenis ir išplėsti kompetentingos institucijos sąvoką, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo ir gynybos poreikius. Įstatyme:

- nepakankamai įvertintas duomenų tvarkymo nacionalinio saugumo ir gynybos tikslais (toliau – NSG) išskirtinumas ir specifika (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, Reglamento 2016/679* ir Direktyvos (ES) 2016/680** nuostatos įtvirtina išskirtinę NSG srities svarbą. Įstatymas, kuris buvo priimtas įgyvendinant Direktyvą (ES) 2016/680, sureguliuo asmens duomenų tvarkymą NSG tikslais iš esmės analogiškai asmens duomenų tvarkymui nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais, todėl Įstatyme Direktyvos (ES) 2016/680 nuostatų taikymo sritis išplėsta, nepakankamai atsižvelgiant į NSG srities specifiką.
- nepakankamai sureguliuotos nuostatos dėl atvejų, kai tvarkomus nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais asmens duomenis būtina perduoti į trečiąsias valstybes ar tarptautines organizacijas (NATO partneriai, kurie nėra ES ar Europos ekonominės erdvės valstybės), užtikrinant atitinkamą asmens duomenų apsaugos lygį;
- nenumatytas dar vienas teisinis pagrindas – tarptautiniai įsipareigojimai (įskaitant tarptautines sutartis bei susitarimus) – kai būtina tvarkomus asmens duomenis nacionalinio saugumo ir gynybos tikslais perduoti į trečiąsias šalis ar tarptautinėms organizacijoms;
- kompetentingos institucijos sąvoka neapima savivaldybės institucijų ar įstaigų bei kitų subjektų (pvz. civilinės mobilizacijos institucijos ir jai pavaldaus subjekto, mobilizacinio subjekto ir kt.), kurie gali tvarkyti asmens duomenis nacionalinio saugumo ir gynybos tikslais.

*2016 m. balandžio 27 d. EP ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių asmenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas);

** 2016 m. balandžio 27 d. EP ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių asmenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymo projektu siūlomos šios sisteminės įstatyminės priemonės tobulinti teisinį reguliavimą, kai yra poreikis tvarkyti ir perduoti asmens duomenis NSG tikslais:

- tikslinama kompetentingos institucijos sąvoka, numatant kad kompetentinga institucija taip pat laikoma valstybės, savivaldybės institucija ar įstaiga, kuri tvarko asmens duomenis nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais,

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

taip pat kitas subjektas, kuriam teisės aktais pavesta atlikti funkcijas, susijusias su asmens duomenų tvarkymu nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais;

- numatomas papildomas asmens duomenų tvarkymo teisinis pagrindas – tarptautiniai įsipareigojimai (apimantys ir tarptautines sutartis bei susitarimus), kai asmens duomenys tvarkomi NSG tikslais ir galimybė juo vadovaujantis perduoti asmens duomenis į trečiąsias valstybes ar tarptautinėms organizacijoms;
- tikslinamos teisinio reguliavimo nuostatos atvejams, kai tvarkomus asmens duomenis būtina perduoti į trečiąsias valstybes ar tarptautinėms organizacijoms NSG tikslais, kai toks asmens duomenų perdavimas būtinas, ir tiek, kiek jis būtinas šios institucijos funkcijoms nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais atlikti, motyvuotas ir grindžiamas Europos Sąjungos arba Lietuvos teisės aktais ar tarptautiniais įsipareigojimais nacionalinio saugumo ir gynybos srityje;
- nustatomi tinkamo asmens duomenų lygio užtikrinimo kriterijai (užtikrinama trečiosios valstybės ar tarptautinės organizacijos teisės aktais, įskaitant taikomas tarptautines sutartis ar susitarimus arba ad hoc ar patvirtintomis standartizuotomis apsaugomis priemonėmis, nustatytomis trečiojoje šalyje ar tarptautinėje organizacijoje) bei reglamentuojami nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais tvarkomų asmens duomenų perdavimo į trečiąją valstybę ar tarptautinei organizacijai atvejai, kai tinkamas asmens duomenų apsaugos lygis nenustatytas (tuomet asmens duomenys gali būti perduodami dėl specialių duomenų subjekto interesų arba asmens duomenis būtina perduoti dėl nacionalinio saugumo ar gynybos interesų ir toks asmens duomenų perdavimas demokratinėje visuomenėje yra būtinas ir proporcingas);
- atliekami redakciniai patikslinimai kituose Įstatymo straipsniuose.

Įstatymo projekto rengėjai nurodo, kad įstatymui įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės, nesukuriama papildoma našta valstybei, verslui ar asmenims.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Įstatymo projektas galėtų įsigalioti nuo jo priėmimo, įstatymui įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti nereikės.

STEBĖSENA

Stebėsenos rodiklių nustatymas neaktualus.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Įstatymo projektas derintas su visomis susijusiomis valstybinėmis institucijomis - Teisingumo ministerija, Vidaus reikalų ministerija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Nacionaline teismų administracija, Valstybės saugumo departamentu, Migracijos departamentu, Valstybės sienos apsaugos tarnyba, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos terminologijos pakomise, Nacionaliniu krizių valdymo centru.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Įstatymo projektas suderintas, atsižvelgta į Teisingumo ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Nacionalinės teismų administracijos pateiktas pastabas ir pasiūlymus. Teisingumo ministerijos ir Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pastabos suderintos darbo tvarka.

Kitų institucijų pastabų ir pasiūlymų negauta. Nacionalinis krizių valdymo centras pastabų neturėjo.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos ir pasiūlymai Įstatymo projektui pateikiamos 2023 m. kovo 23 d. išvadoje Nr. NV-644.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Įstatymo projektas įtrauktas į Seimo VI (pavasario) sesijos darbų programą (numatomas svarstymas – kovo mėn.).

Vyriausybė 2023 m. vasario 21 d. pateikė Seimui Asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymo Nr. XI-1336 1, 3, 7, 39, 40, 41, 43, 44, 50 straipsnių, IX skyriaus pavadinimo bei priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 49(1) straipsniu įstatymo projektas (Nr. XIVP-2438) bei Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2437.

Seime šiuo metu taip pat svarstomas Asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymo Nr. XI-1336 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (Nr. XIVP-2530), tačiau jis susijęs su Kriminalinės žvalgybos įstatymo projektu (nauja redakcija).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Artūras Norkevičius

Viešojo valdymo grupė, vyresnysis patarėjas